

RAVISKEEM: BEP**Infoleht keemiaravi patsiendile**

Kasvajavastased ravimid mõjutavad rakkude paljunemist ja jagunemist kudedes ning on suunatud vähirakkude hävitamisele. Ravimid mõjutavad ka normaalkudesid ja –rakke, tekitades erinevaid kõrvaltoimeid. Kõrvaltoimed ja nende intensiivsus on inimestel erinevad, vaevused enamasti kaovad. Lisaks vähivastastele ravimitele saate ka iiveldusvastast ravi. Ravi süvendab väsimuse ja jõuetuse tunnet ning võib tekitada libiido langust.

Enne ravi alustamist tuleb Teil anda vereproov, mille alusel saab arst hinnata, kas Teie seisund võimaldab kasvajavastaseid ravimeid manustada.

Kasvajavastased ravimid valmistatakse igale patsiendile individuaalselt haigla apteegis ning tuleb arvestada valmistamiseks kuluva ajaga.

Soovitused:

- jätkake ravi ajal võimalikult tavapärasel elustiilil;
- kerge füüsiline aktiivsus vähendab väsimustunnet;
- rääkige enesetunde muutustest õele või arstile;
- jooge rohkesti vedelikku vähemalt paaril päeval pärast ravi;
- vältige alkoholi ja ärge tarvitage vitamiinpreparaate päev enne ravi ja ravi ajal;
- teavitage arsti kõikidest ravimitest, toidulisanditest ning taimsetest preparaatidest, mida hetkel kasutate;
- retseptivajadusest teavitage arsti kohe vastuvõtule tulles.

Ravi läbiviimine

Enne kasvajavastaste ravimite manustamist võidakse manustada ka kõrvaltoimeid (iiveldus, allergilised reaktsioonid) vähendavaid ravimeid (ajaline kestvus ~ 15–30 min).

Lisanduda võib neere kaitsev vedelikravi.

Teile määratud raviskeemis on kolm ravimit:

TOIMEAINE NIMETUS
Tsisplatiin
Etoposiid
Bleomütsiin

Võimalikud kõrvaltoimed	Soovitus kõrvaltoimete leevendamiseks/ selgitus
Infektsioon, palavik – põhjuseks sageli neutrofiilide (teatud valgeverelibled) vähesus ehk neutropeenია	Kui tekib palavik üle 38 °C, võtke kohe ühendust arstiga või pöörduge EMOsse. Kui palavik alla 38 °C püsib üle kahe päeva, võtke ühendust arstiga või pöörduge EMOsse.
liveldus, oksendamine	Võtke üks tablett Cerucali 10mg (metoklopramiid) kuni kolm korda päevas; tugeva iivelduse puhul üks tablett Kytril 1mg (granisetron) kuni kaks korda päevas.
Tundlikkushäire sõrmedel-kätel ja varvastel-jalgadel ehk neuropaatia	Sõrmeotsad ja varbad muutuvad tuimaks, tekib sipelgajooksu tunne (nagu torgitaks nõelaga); raskematel juhtudel võib tekkida soki-kinda kujuliselt tundlikkushäire, mis võib levida sõrmedelt ja varvastelt labakätele ja – jalgadele ning küünarvartele-säärtele. Neuropaatia võib häirida igapäevaste tööde tegemist (nt nõopide avamine-sulgumine, luku avamine) ning põhjustada komistamist. Teavitage sellest kindlasti raviarsti.
Põletikuline ja/ või haavandunud limaskest	Puhastage hambaid ja igemeid õrnalt pehme hambaharjaga; kasutage süljeeritust soodustavaid suuhooldusvahendeid; määrige suu limaskesta astelpajuõliga; kasutage suuloputuslahust (NB! Alkoholi- ja kloorheksidiinivaba); vältige happelisi jooke ning vürtsikaid ja soolaseid toite; jooge palju vedelikku.
Juuste väljalangemine ehk allopeetsia	Algab tavaliselt 2–3 nädalat pärast ravi alustamist ning on enamasti pöörduv; katke päikese käes olles pead, et vältida nahapõletust.
Neerupuudulikkuse tekke oht	Ravi ajal jälgitakse neerude tööd, tehakse vastavad vereanalüüsid.
Kopsukahjustus – mitteinfektsioosne ehk allergiline ehk interstitsiaalne kopsupõletik	Köha, palaviku ja/või õhupuudustunde tekkimisel võtke ühendust raviarstiga või pöörduge EMOsse.
Kuulmiskahjustus	Ravi võib põhjustada tinnitust (vilin, undamine kõrvades), kuulmise nõrgenemist. Teavitage sellest kindlasti raviarsti.

Koostanud keemiaravi keskuse onkoloog Kersti Oselin ja proviisor Keit Ilau.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla

J. Sütiste tee 19
13419 Tallinn

infotelefon 617 1300
www.regionaalhaigla.ee